

LEGÓ

Azzal kezdődött, hogy az asztalra legót épített, lássam, mi van köztünk. Balról ő, a nagy, fekete hulló. Kígyófejét, krokodiltestét vastag, csillogó páncél védi. Nemcsak fedí – védi. Nem félek tőle, bár félelmetes. Megállapítom magamban, hogy hidegvérű – képtelen szeretni. Hacsak nem a szemével: szeme helyén két piros szív. Vele szemben egy gyerek ül – vécén. Műanyag vécén műanyag gyerek, műanyag szag. Mögötte én, szintén műanyagból. Utánam az asztalvég, majd a nagy semmi. A hulló hirtelen lebillen az asztalról, egy gyors mozdulattal kifogom, hajszálon múlik, hogy nem esik darabjaira. Miközben a helyére teszem, olyasmit mondok, hogy marhaság, ennek semmi köze az igazsághoz. Leint: ne akarjam jobban tudni! Nincs mellettem, nem látom, ki ő valójában, csak *tudom*, hogy legyint rám.

Az igazság az, hogy senkim sincs. Isten mentsen meg egy ambivalens hidegvérűtől, akinek szétesőben az élete, és ösztönösen utánam kapna, mintha megmenthetném, aztán a lehető leggyorsabban ellökne magától, mert mégsem. Épp elég volt az otthoni bevett szokásból, hogy mindenki kénye-kedve szerint átgázolt rajtam, mert valami miatt úgy tűnt, kibírom. Nem. Nem szívároghat be a jelenembe az otthon! Persze, tudom, nincs mentség: be fog. Én fogom újra- és újraszőni addig talán, míg fel nem ismerem, hogy ez csapda, melynek én magam esem áldozatául. Kezdetben mindenáron megpróbálom letudni. Pusztán azzal, hogy nem gondolok rá. Akkor még azt hiszem, olyan ez, mint mikor az ember vonatra ül, és otthon hagyja a bajait. A múltat persze nem lehet csak úgy ott hagyni.

Gyermekem nincs még, csak lesz. Több gyermekem lesz, biztosan érzem. Erős, a priori bizonyosság bennem az is, hogy férjem is lesz – egy férjem lesz. Remélem, nem egy fekete hulló, és nem is fehér lovon – nem akarom átaludni a fél életem, még egy csók kedvéért sem. Szeretek magamtól felébredni, ha már zaklatottan alszom. Nem igénylem a fátyolos menyasszonyi ruhát sem, de azt igen, hogy akihez tartozom, soha ne legyintsen arra, mit érzek.

Nyugtalanít ez a hajnali álom. Későn feküdtem, éberem aludtam, mint aki tudja, elutazik, és mindjárt kelnie kell, nem merülhet nagyon mélyre. Talán ezért is legóztam. Úgy félek a szerelemtől, mint a rákfenétől. Nem: a vágyba csomagolt szeretetlenségtől félek, ez nyilvánvaló. A legó hidegen

hagy, talán mert hiányzott a gyerekkoromból; amikor már lehetett volna, nem érdekelt – lekésett rólam, bár még kölyök vagyok – főleg a nagy érzelmekhez –, egy tizenkilenc éves kölyök. Magdaléna, viselkedj nő módjára, nő vagy! – morgom félhangosan, ahogy a bentlakás melegéből egy mély lélegzettel kididergek a ködös novemberi hajnalba, az alig néhány lépésnyire várakozó taxi felé. Kölyök! És csak Léna, ennyi épp elég. A Magdaléna túl finnyás nádszálnév, pontosabb az egyszerűbb Léna, állapítom meg magamban, mintha ketten volnánk, s valóban, gyakran érzem, hogy szöges el-lentéte vagyok önmagamnak. Nem tudathasadás ez, legalábbis nem abban az értelemben, amikor az ember egyik fele nem tudja, mit csinál a másik, hanem az önismerethiány leghétköznapibb értelmében, amikor nem tudom, hogy egymással szembeszálló sugallataim honnan érkeznek – mi a hozott, és mi a belém nevelt. Ki vagyok vagy volnék, ha a szüleim elég hamar nem kezdtek volna mást nevezni jónak, elfogadhatónak, mint amilyen ösztönösen voltam. Akkor is, amikor átadtam helyem az ablak mellett egy másik gyereknek, aki utazás közben ki szeretett volna látni, nekem meg mindegy volt, úgysem kifelé néztem – innen is, onnan is álmodoztam. Természetesen átengedtem a helyemet. Édesanyám arcát viszont nem tudtam nem látni. Feldúlt arcát, amiért nem álltam ki magamért – ő így értelmezte. Aztán értetlenkedő, dühös arcát sem, amikor tizennyolc évesen kiálltam volna magamért:

– Hiszen Rebi kiskorú, hogy engedhetitek, hogy hozzáköltözzön a barátja?! Ráadásul én is a szobában lakom. Velem mi lesz?!

– Majd elalszol velünk a nagyszobában, tavasszal meg, ha egyedüllétre vágysz, kiköltözől a teraszra – színezi túl az alig másfélszer három méteres balkonnal együtt lehetőségeimet édesanyám. – Milyen testvér vagy, hogy újtába állnál a húgod boldogságának?!

És az én nyugalmmal ki törődik?! Ha nem is a boldogságommal, legalább a boldogulásommal. Érettségire, egyetemre készülök, ehhez szükségem van a visszavonulás rítusára; a szobámra, mely már eleve csak félszoba; a dupla íróasztal rám eső felére; rendre, amit naponta meg kell teremtenem – keserves sziszifuszisággal –, mert a húgom rá se ránt, röhög a káoszon, bárhol gyorsan tanul. Rajtam is röhög, amiért megbénít a rendetlenség a helyett, hogy tiszteletben tartaná, még ha azt is gondolja, hogy beteges rendmánia. Ha beteges, ha nem, pillanatnyilag nincs időm kikúrálni magamból, mert másra kell a figyelmem. Egyszer aztán szanaszét heverő cuccait kihajítom az ablakon. Meglepő módon ekkor ő se rest: bőszen dobálni kezdi az én dolgaimat is kifelé. Patyolatban élnénk, ha így takarítana! Legszi-

vesebben megcibálnám, de abból tényleg kinőttem, és hát hova vezetne. Pedig tudom, ha abba hagyom, az ő szemében feladtam, és ezután még ennyire sem lesz kíméletes. Nem is, még egy választékos elutasítás erejéig sem az, amikor nyáron arra kérem, vigyenek magukkal – nem a tengerrel! – csak a tengerig, ha már a szüleink autójával mennek. Ott aztán elválnának útjaink, lehetnek kettesben, akarna a fene gyertyát tartani, csak hazainduláskor találkozoznánk.

– Nem! – mondja rideg határozottsággal. – Menj vonattal! Minket zavarnál.

– Egyedül biztos nem vonatozom délre, mint te – csattanok fel.

Visszariaszt, hogy nemrég lefújták álmában Havasalföldön, amire semmi okosabb magyarázatot nem talált – nyilván tette sem –, csak azt, hogy jó hecc a kilencvenes évek derekán, ha már a román diákújságírók közt ő a magyar kakukktojás.

– Mamámasszony katonája! – gúnyolódik, amiért mama szerinte ódsi óvásai élénken élnek bennem, bár mindketten tudjuk, hogy rettenetesen megijedt akkor.

– Engem legalább nem vesznek éjszaka üldözőbe az utcán, hőscincér! Csak mert nem kóválygok egyedül a sötétben!

Tudom, hogy ocsmányság felemlegetnem, mert nem az ő hibája, amiért rockestről hazafelé éjnek idején üldözőbe vette egy-egy eltévelyedett. Tudom, hogy az a magány és félelem, amit rohanás közben átélt, egy életre belé vésődhetett, még akkor is, ha sosem lett az ijedtségnél nagyobb baja. A makacssága viszont felháborít, mert továbbra is eljárt rockestre, mintha semmi sem történt volna. Az aggodalmamért is haragszom rá, amiért számolgatnom kellett a perceket, amíg hazaért. Eltántoríthatatlan, ahogy magával törődik – ezúttal a szerelemmel.

Nem is bánám, ha nem kerülne a tengerembe, félszobámba. Kerül. Mindig kiköveteli, ami jár neki, általában annál többet is. Ha valami kell az én ruháim közül, egy nyájas plíz, és elveheti. Később már kérdés nélkül – örökre – nyúl bármim után, amit otthon hagyok. Legtöbbször hallgatok, s ebből arra az egyszerű következtetésre jut, hogy semmiféle tárgyi ragaszkodás nincs bennem, bizonyára észre sem veszem, annyi mindenem van. Holott a legapróbb hiány is feltűnik, mint a házicipóm. Dühösen szóvá is teszem édesanyánknak, ő van *kéznel*. Egy ideje már csak ő lakja a kétszoba-konyhát, ő a hallgatóságos őrzője itthon mindennek, így őt terheli felelősség az eltűnt tárgyakért. Az indulat mellett kárörömöt érzek, amiért kényelmetlen helyzetbe hozhatom. Büntetem. Évek óta büntetem valami-

ért. És mintha alig várnám, hogy újabb bűnjeleket találjak. A büntetés örömét persze önvád követi. Jó lenne megtalálni az okát annak, miért büntetem. Tudom, miért. Ő is tudja. Az a baj, hogy erről nem tudunk vádaskodások és mellébeszélések nélkül tárgyalni. Hogy a húgomat jobban, úgy érzem. Őt igen, engem nem. Felé őszintén, felém csak mímelte. És ezt még magának sem vallotta be soha, mert akkor szembesülnie kellene azzal, hogy nem volt jó anyám. Mert önhibáján kívül, a túlzott szeretlekezései és nagykorúságomig kitolódott babusgatásai – igazi jelenlét helyett – azt erősítették fel bennem, hogy *igazán* engem nem lehet szeretni. Talán azért vagyok ilyen szórszálhasogató, mert elhittem. Bánt, hogy ennyire kicsinyes vagyok Rebivel. Pótolnom kellett volna azt az ócska házicipőt szó nélkül, az isten szerelmére, elvégre csak egy papucs! Nem a házicipő a baj! Hanem, hogy nem szólt. Még arra sem méltatott. Így fagyoskodhattam, míg nem pótoltam. És ha elfelejtette? Végül is egy semmiség, távolról sem olyan fontos, mint a testvéri kapcsolat, melyet épp tapos... A napi rítusaimhoz tartozó alapkéllékek eltűnése fölött azonban sehogy sem tudok szemet hunyni. Szegény édesanyám! Valahányszor hazalátogatok, feketeleves – kávé helyett, mert megint eltűnt a kávéfőzőm, indulhatok újat venni. Kávéfőzőfétise van Rebinek, vagy mi?! Mert nem kávézik, legalábbis nem rendszeresen, és nem túlzásokba esve, mint én. Fel nem foghatom, milyen titokzatos sorsot szán a kávéfőzőimnek, miután nála csak törökkávét kapok, esetleg. Szégyellem megkérdezni, s ettől még kínosabb. Pedig jobb volna tudni nyíltan rákérdezni és nemet mondani, amikor kell. A józan eszem súgja, hogy jobb volna. Egyelőre nem tudok. Úgyhogy nyelek. Nem tudom, meddig. És tehetlenségemben elemzem. Bármit tesz, nem bánja meg! Elégedett önmagával! Soha nem tépelődik. Mintha minden kételkedést én örököltem volna, neki már nem jutott, csak az ellenző, mely ezzel a megkérdőjelezhetetlenséggel jár. Talán a töretlen hit miatt ilyen, melyet édesanyánktól kapott, moccan meg bennem a megértés. Valószínű, hogy azóta törleszt Rebi felé így anyánk, hogy visszakecmergett az újszülöttosztály ablakából és a szülés utáni depressziójából. Talán akkortól látja Rebit – a végül töretlent – törekenynek, és félti saját, be nem váltott, önpusztító sorsától, amit aztán gyermekági törekenységében a húgom tényleg megismétel. Igaz, édesanyámnak eszébe sem jutott, hogy gyerekeivel ugorjon. Kimondta végre! Évek kellettek hozzá, de elmondta. Ez a vallomás kiszellőzteti kicsit kényszerességeinket. Ha csak egy pillanatra is, mindketten megértjük: nem *kell* szeretnie.

– Lazíts, katoná! – enyhülök meg.

Tudom, hogy megtalálom azt, aki kell nélkül is, csak ne akarjam majd elűzni, amikor kiderül, hogy ehhez én egyáltalán nem vagyok hozzászokva.

Édesanyám anyáskodáshoz szoktatott. Ezt végképp nem tudtam elfogadni. Önállóbb vagyok, és öntörvényűbb annál, hogy el tudnám viselni a fölém kerekedő ősanya-akaratot, a felém irányuló rendelkezést, kérértlen tanácsokat. A puszilgatások miatt az anyai ölelést sem szeretem. A legjobb volna, ha nem lenne ez baj kettőnk közt. Átkarol, mert talán úgy érzi, akkor jó anya, ha megteszi; átkarolom, mert úgy érzem, akkor vagyok jó lánya, ha megteszem. Közben meg nem jó. Lefejtem magamról, enyhén eltaszítom, és már jön is a lelkifurdalás, és az úgy tevés, mintha nem is lett volna az, ami...

– Sokat gondolok rád! – bizonygatás roskadozik szavain, mert általában hetekig nem hívjuk fel egymást. – Rendeltem faluról három kacsát, nem is tudom, befér-e a hűtőbe, talán túlados valamelyiken...

Hallgatásomra némaságba zuhan, majd zavartan elköszön. Idegesít, hogy olyan mondatok mögött toporgunk, amelyekhez semmi közünk sincs. Elviselhetetlenül nem mondunk semmit egymásnak.

Pedig mennyire kellene. Ő is. Amikor még csak a szoba van, azaz fél-szoba sincs, félcsend sincs. Amikor a lakásból kikerget az ordító hard rock. Attól kezdve minden nap elmenekülök a könyvtárba. Záróra után és hétvégén a parkba egy padra, ott folytatom. Csak a táncpróbákra hagyom abba.

– Ilyen szorgalmas vagy, még a parkban is olvasol?! – torpan meg mellettem felkészítő tanárom, a mindig suhanó Sű, rohanóban megint.

– Nem, nem a parkban is, hanem csak a parkban – húzom vissza szűkös valóságom mellé, a padra.

Szerencsém, hogy időnap előtt betoppant a nyár, nem bírnám a fagyoskodást. Semmit nem tudok világosabban, mint hogy el kell innen mennem. Csakhogy akkor a tánc... Táncolni bárhol lehet. De táncolni és táncosnak lenni nem ugyanaz. Táncos itt lehetnék, most. Ez életforma. Fárasztó, de mozgalmas.

Frunza Călin, a vezető táncos bejött a stúdióba. Romános csengésű neve ellenére gyönyörűen zöngeti a magyar szót. Csángó talán, vagy félig magyar, mert magyar érzületű, ahogy felénk mondják. Ezt onnan tudom, hogy gyerekkoromban sokszor vett tőlem *magyarkodó* könyveket. Egy darabig nézte most, ahogy táncolunk, majd megállította a zenét, felém nyújtotta a kezét, a többieknek pedig azt mondta: jól figyeljenek! Tudtam, hogy ő a legjobb táncos. Azt is, mekkora megtiszteltetés, hogy vele táncolhatok. Lám-palázamat elnyomta a kíváncsiság és a vágy, hogy mindent kihozzak ebből

a néhány percből. Elkezdődik egy beszélgetés két test között, ahol a férfi adja az első mozdulatot. Tánc akkor lesz mindebből, ha a nő olyan észrevétlenül felel rá, hogy közben nemcsak a kívülállók, de ők ketten is megfeledkeznek arról, ahogy indult: egyikük vezetni kezdett, a másikuk követte.

– Hányadjára táncolunk mi együtt? – nézett a társaságra egy hosszú, hibátlan *társalgás* után.

A tereméből felcsaptak a válaszok:

– Ó, hát ki tudja!

– Látszik, hogy már összeszoktatok!

– Nahát – mosolyodott el, mert tíz perce nézett rám életében először, mint nem az egykori könyvárus kislányra, és arra kért, gondoljam át, szükségük van utánpótlásra.

Úgyhogy: egyetem vagy tánc. Most kell eldöntenem. Sú mélyen a szemembe néz. Megdöbben. Talán el sem hiszi. Mindenesetre szó nélkül odébb suhan. Mindig elnémul, ha bajt neszel. Majd utánam küld egy-egy értelmetlenítő mondatot.

– Te vonatra szállsz, Sú meg marad – mondja, mint egy gyereknek, aki felé illik lehalkítani a szomorúságot.

Egy éve vagyok otthontalan, mert ha a szülői házból nem is tettek ki – ha helyet szorítottak is a lakásban –, az már nem az én helyem volt. Otthon nem volt többé helyem, így értelmeztem. Megfosztottak attól a tudattól, hogy van egy ágyrészem, egy íróasztalrészem; a lakásrészem fölött egy otthonrészem; egyáltalán jogom a részemhez. Elvették, holott ezúttal nem volt mindegy, hogy átengedem-e.

El kellett volna hagynom őket abban a pillanatban. De csak a park padjára vagy a híd alá mehettek volna. Esetleg férjhez egy jól szituált kérőhöz, akit nem szerettem, úgyhogy hallani sem akartam erről. Hajléktalanságom tökéletesen tükrözte volna otthontalanságomat, akkor is, ha esztétikailag rondán mutatott volna ez a halmozottság. Csakhogy világgá menésem egyetlen akadálya abban a szorult helyzetben másfajta ízlés dolga volt: leírhatatlanul féltem a csillagos éjjel járó kiszolgáltatottságtól. A csillagcsúrtól, hallom magamban apám hangját. A kíméletlen nélkülözéstől, ismeretlen bántásoktól. Ha idejében el tudtam volna költözni otthonról – önszántamból –, mint Edit, a finn barátnőm, akkor mindez nem történik meg. Igen, de így legalább nemcsak a *Szégyen* által tudom, mire képes az ember *szeretete*, bármi-be is kerül hosszú távon nekünk családon belül ez a tudás.

Kelet-Európa segít a lelepleződésben. A szabadság hosszas nélkülözése könnyen megroppanthatja a méltóságot. Olyan az idegen országésszel megajándékozott, diktatúrával, majd bűnbandák áldemokráciájával nyomorított Románia, mint egy padaung nő csillogó, hosszú nyaka. Már rég el-sorvadtak az izmai, vagy soha nem is fejlődhettek ki. Halálra ítélné saját szabadsága, ezért nem is engedi meg magának – inkább *csillogunk* tovább. A kisembernek ezek közt a nyakszorítók közt vagy tényleges szabadsága nincs, vagy elég pénze nincs hozzá, vagy a pénz sem elég már, mert a hite fogyott el, esetleg időközben a szabadságvágy. Persze, önbizalmi, sőt kollektív önbizalmi kérdés – lehetnek épp kivételek, akik azt harsogják, nincs igazam –, de akkor is úgy gondolom: a kelet-európai emberi méltóság sorvadt és sovány, több nemzedéken át az lesz, amíg leszármazottaink öröklött emlékezetéből is kimállik kiszolgáltatottságaink megalázó tapasztalata. A kisebbségi sorsot élőknek ez a felejtés még bonyolultabb. Úgyhogy, Edit Lallukával el-lentétben, nem áll módomban tizennyolc évesen az önállósodás. Csak a híd alatt van, vagy a pad a parkban, vagy a szüleimmel megosztott hálószoba, és ahogy kitavasodik, a fődött balkon. Utána a továbbtanulás: tanulás, hogy legyen ingyenes az iskola, a bentlakás és némi zsebpénz az ösztöndíjból. Hogy csökkenjen a szüleimre utaltságom. Annyira szorult helyzetben van bennem a szabadság, hogy észre sem veszem fullasztó érzelmi beidegződéseimet: hogy a szeretet bennem el nem engedés – függőség és függőségben tartás, kapaszkodás és rám erőltetés. Borsószik ettől a hátam, és lelkifurdalásom van azért, mert borsószik.

Edit levelét olvasom, végre a balkonbéli királyságomban: tizennyolc éves lett ő is, s ez hatalmas változást hozott az életében, konkrétan azt, újságolja örömeiben, hogy elköltözik a szüleitől és az öccsétől. Marad persze Helsinki-ben, már ki is nézett magának egy jó kis lakást a tengerparton, hamarosan bekuckózik, ősszel beiratkozik az egyetemre is. Nemcsak, hogy nem értem – őszintén sajnálom: micsoda szülő-gyerek kapcsolat, micsoda szeretet, hogy elmegy, elengedik. Nem érti, mit nem értek, ez a felnőttég elfogadása mindkét fél részéről, sőt, a kormány részéről is, mert az állam minden fiatalot támogat az önállósodásban, ez így van rendjén. Azt hiszem, itt van vége kettőnk közt. Egyszerre értjük meg, hogy nem értjük egymást. Hiába szuszog a fülemben a szüleim hálószobanesze, sokkal később érzem, hogy Edit szabadságvágya az egészséges, és az a világrend, mely ezt lehetővé teszi, a félszobámhoz való ragaszkodásommal szemben.

Holott mindig élt bennem a függetlenség utáni vágy. De abban is édesanyám volt a nagy kezdeményező, hogy már tizenkét évesen dolgoztam.

Alig valamiért, de nem ez számított. Hanem hogy belekóstoltam valami-
be, amiről úgy gondoltam, a felnőttek nagy kalandja. Újságot és könyvet
árultam, és közben szabadon böngészhettem Faludyt és a Káma-szútrát.
A felnőttélet gondtalansága lebbent felém. Nem tudhattam, hogy olyan ez
is, mint az életre szóló, tökéletes párkapcsolat mítosza, melyről egyesek a
nagyotmondás büszkeségével áradoznak; másoknak keserű könnyféle csil-
lan meg a szemében, amiért nekik ez valahogy mégsem adatott meg. Min-
denesetre olyan boldog újságárus még nem volt a földön, mint én a regge-
li sajtó friss nyomdászágában. A húgommal.

Rebi... Feltételes minden. De nálunk nem az a feltétel, mint általában,
hogy: nem a te neveden van, attól még vedd úgy, fiam, mintha a tiéd vol-
na. Néhány hónap múlva észbe kap a családom, és észbe kap a kormány
is: lakáshitelprogramot hirdetnek, a szüleim meg befektetnek. A mi feltéte-
lünk fordított: a nevemen van, csak éppen beköltözöm nem lehetne, mert
kell a család megélhetéséhez: boltot nyitnak a lakásomban. Persze, tudom,
igazuk van, valamiből meg kell élnünk, csak akkor ez is úgy van, hogy köz-
ben nincs. De ha tényleg lenne, sem kellene, mert előzőleg megtörtént a
kiűzetés. Ám hab a tortán csak húsz év múlva lesz: Rebi hív. Nem sokszor
hív. Általában csak akkor, ha kell valami, vagy ha meghalt valaki – csak, ha
sürgős.

– Mondtad, hogy mama házának a felújítása nem érdekel. Én megcsi-
nálánám, sajnálnám, ha romba dőlne. Lemondanál a részedről felém?

– Miért ne! – vágom rá azonnal, mert így van: Rebi a szívét is belete-
szi a felújításba, karbantartásba. De folytatja. Miután már rábólintottam, a
szűk látókörű önérzet mondatja-e vele, vagy csak nehezére esik köszönetet
mondani, nem tudom, de mondatja:

– Mert, tudod, gondolkoztam, de a két lakás nem ugyanannyit ér. Így
lesz egyenlő, amit örököltünk, mondhatjuk, mert a neked vett lakás sok-
kal értékesebb, mert üzleti célra kiadható, mint az enyém, amelyikben fel-
nőttünk.

– A tied is kiadható, lakhatási célra. Van, aki csak élni szeretne, nyuga-
lomban – ekkor már nagyon nehéz lepleznem, hogy levegő után kapkodom.

Vajon mióta gondolkozik ezen, hány önfelédtnék ígérkező perce, órá-
ja ment rá a méricskélésre! Nem fogok neki arról prédikálni, hogy a tévhit
ellenére a testvéries elosztás nem osztozkodás. Mert majdnem semmit nem
lehet hajszálpontosan. Épp hogy kölcsönösen megengedhető a nem centi-
re pontosan, attól testvéries! Nem akarom már elmondani neki. Elidegened-
tünk. Annnyira, hogy a gyerekeimnek – lettek – pénzt küld karácsonyra.

– Milyen *utalványos* Rebi! – mondják. – Nem ismer minket. Annyira sem, hogy megfelelő ajándékot tudna választani nekünk.

– De legalább nem felejtett el – megszegyellem magam Rebi felé.

Tudhatnám, hogy épp azért küldött pénzt, hogy a gyerekek kedvük szerint vegyenek rá, amit akarnak. Csak hát tényleg nem ismeri a gyerekeimet...

Ideje összegezni és egyszólamúvá válni! Rá kellene jönnöm végleg, melyik az én hangom, és melyik más hangja bennem, bár mostanra, úgy tűnik, szétválaszthatatlanul összeforrtak bennem a szólamok. Az önismere-tti zárlat alaposan kitolódott, hisz még most sem tudom igazán, s gyanús, hogy sosem fogom tudni, olyan mértékben azonosultam a belém nevelttel, miután meg akartam felelni, annyira kellett volna édesanyám szeretete. Sosem leszek egyszólamú.

Tovább morgolódok, miközben a bentlakásból taxival leérek a Budapestre tartó mikrobuszig. Mindig morcos vagyok, ha keveset és rosszul alszom, s ha álmok álmok hátán riasztanak. Szeretem és nem szeretem a korán kelést. Most, hogy egyetemista lettem, épp nem – ellustultam. Ki kel már hajnali fél hatkor, mint a líceum négy évében! Pedig akkor jó volt. Éber voltam. A legnehezebb tanulnivalót biztosan hajnalra hagytam. Akkor fogott igazán az agyam. Jó volna, ha most is fogna. Hátha értelmezni tudnám a legót. Nem szeretem az elvarratlanságokat. Jócskán előrejelző álom lehet, van ilyen. Aztán gondolkozhat az ember évtizedekig, míg megfejtji.

Legutolsó, ébredés előtti álmomban egy egyszobás lakás voltam – húgomtól való örökség. Hiába központi és világos, mert apró és jellegtelen, szemben egy másik nővel, akit személyesen nem ismertem, csak azt tudtam róla, hogy szép, tágas és stílusosan berendezett. *Benne* jól érzik magukat az emberek, hozzám be se férne senki.

Édesanyám elégedetlensége-e felém, vagy mindenképp így lett volna, nem tudom, csak azt, hogy nem vagyok elég magamnak, s ezt annyira szégyellem, hogy soha nem merném bevallani hangosan. Ennek ellenére végül sikeresen bejutottam az egyetemre. Túl sikeresen, mert így eleve kivívtam a feltörekvők ellenszenvét. Túlzásba estem ezzel is, mint mindennel. Állítólag a szakon történelmet írtam, ezért ez a jutalomút. Két harmadéves kollégámmal színházfesztiválra utazunk. Mindennél jobban szeretek csavarogni. Örömöm ébredezni kezd, és nem tudja beárnyékolni a meggyőződésemet sem, hogy nem voltam tökéletes, csak elkápráztattam a felvételiztető bizottságot. És Sù emléke sem. Sù soha nem volt csak a tanárom. Később sem talállok a kapcsolatunkra pontos megnevezést. Mert nem is hagyományos

barátság. Tudom, hogyan gondolkozik, de róla majdnem semmit sem tudok. Zárkózottsága átláthatatlan távolságban tartja. Onnan kérdez. Előelőbukkanó pontos kérdéseiből tudom, hogy számontart. Mint egy értő néző. Sú ugyanolyan figyelemmel követ nyomon, mintha színpadon zajlanék. Holott a monodráma talán az egyetlen színházi műfaj, amit ki nem állhat.

– Neked többet enged! Téged jobban szeret! – duzzog egy másik diákja, hogy nem tudom eldönteni, melyikünkre is féltékeny.

Marhaság! Az olvasás magányos tevékenység, ha sok olvasnivalót ad, időt is kell adnia rá. Viszont más hívhatja, én nem. Nekem megtiltotta, hogy telefonon keressem, nem mintha zaklattam volna. Tudom, Sú körültekintő és óvatos. Félreértés ne essék! Tessék a lényegre koncentrálni! A lényeg a felkészülés. A diák diák, nem lány, ne adj isten, nő! A diák figyeljen oda órán, csak semmi túlkapás! Ehhez képest ő hív fel, amikor értesül a bejutási eredményemről.

– Mástól kell megtudnom, hogy színtízes?! Igazán felhívhattál volna! – korhol.

– De hát, nem úgy volt, hogy...?

– Ez más!

Igaza van: ez tényleg más, csak én gondoltam, hogy nyugodtan várhat hétfőig, de hát neki ez visszaigazolás, az ő eredménye is, joga lett volna hozzá – azonnal és személyesen. Sú nem rózsaszín felhőkben él, hanem a földön – kőkemény talajhoz szokott, szoktat, szoktatna. A világ hamarosan belelihegi elvárásait a nyakamba, s ettől ki fog verni a hideg veríték. Lehetetlen, sőt utálatos is egyfolytában az élmezőnyben ügetni. Ha lehetetlen, akkor nincs is értelme ezért aggódni. Megy, ahogy megy. Majd elválík, hogy. Amúgy meg teljes szélsőségek közt élek – sodródok kiszámíthatatlanul. Hol a mélyben, hol a magasban. Elhivatottság! Akar a fene dramaturg lenni egy sereg szeszélyes színész közt! Épp elég a saját szeszélyem. Hivatas... Homály. Megijeszt, hogy nincs jövőképem. Csak annyit tudok, hogy négy év egyetem. Aztán meg, ki tudja. Nem áll össze bennem semmi. Semmire pedig nem lehet építeni. A csend viszont más. Csendben el lehet indulni.